

مخاطرات طبیعی (پیشروی آب دریاها) در توسعه شهرهای

ساحلی

فرشته شیخ پور: ریس دانشگاه و پژوهشیار دانشکده عمران و محیطزیست دانشگاه تربیت

مدرس

امیر حسن: کارشناس ارشد مدیریت شهری

دکتر صدرالدین متری: ریس دانشگاه و مدرس دانشگاه شهید بهشتی

نشر دیپدخت

9119291

رده بندی

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

انتشارات دیبا دخت: تهران، ضلع جنوب غربی میدان انقلاب، پاساژ پارس، طبقه ۱، واحد ۴

شماره تماس: ۰۶۶۴۲۷۱۴۱ - ۰۶۶۵۷۷۶۰۷ - ۰۹۳۰۷۷۶۱۳۵۴ - ۰۹۱۲۰۶۲۷۴۶۸

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
۱-۱- مقدمه.....	۱
۱-۲- بیان مسئله.....	۳
۱-۳- ضرورت و اهمیت تحقیق.....	۶
۱-۴- سؤالات تحقیق.....	۷
۱-۵- اهداف تحقیق.....	۷
۱-۶- پیشینه تحقیق.....	۸
۱-۷- روش تحقیق.....	۱۳
۱-۸- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....	۱۳
۱-۹- مشکلات و موانع تحقیق.....	۱۴
۲-۱- مقدمه.....	۱۷
۲-۲- تعاریف.....	۱۸
۲-۳- دیدگاههای حاکم بر مخاطرات.....	۲۸
۲-۴- طبقه بندی دیدگاه های آسیب پذیری.....	۲۸
۲-۷- گونه شناسی بحران ها.....	۳۴
۲-۹- تقسیم بندی بحران.....	۳۵
۲-۱۰- الگوی جامع مدیریت بحران (الگوی سلسله مراتبی).....	۳۶
۲-۱۱- الگوی تدوین اصول مدیریت بحران بر مبنای الگوی مدیریت و برنامه.....	۳۷
۲-۱۲- احتمال خطر.....	۳۸
۲-۱۳- ارزیابی احتمال خطر.....	۳۹
۲-۱۴- اهداف عمده مدیریت احتمال خطر.....	۳۹
۲-۱۵- خطرهای محیطی.....	۴۰
۲-۱۶- مخاطرات طبیعی.....	۴۱

۴۲	۱۷-۲- مخاطرات ژئومورفولوژیکی
۴۳	۱۸-۲- مخاطرات اقلیمی
۴۳	۱۹-۲- مخاطرات اقلیمی تدریجی
۴۴	۲۰-۲- خسارات بلایا در جهان
۴۵	۲۱-۲- بلایا در ایران
۴۵	۲۲-۲- انواع مخاطرات طبیعی
۴۹	۲۳-۲- جغرافیای طبیعی فضاهای ساحلی
۵۰	۲۴-۲- مخازنهای ساحلی
۵۱	۲۵-۲- بلایای ساحلی عبارتند از
۵۱	۲۶-۲- اشکال: مخازن ساحلی پویاییها
۵۲	۲۷-۲- مدیریت یکپارچه منطقه ساحلی
۵۳	۲۸-۲- نرم افزار G.I.S
۵۴	۲۹-۲- عناصر اصلی تشکیل دهنده سیستمهای اطلاعات جغرافیایی
۵۶	۳۰-۲- فرآیند تحلیل اطلاعات در سیستمهای جغرافیایی
۵۶	۳۱-۲- کاربردها و تواناییهای سیستمهای اطلاعات جغرافیایی
۵۷	۳۲-۲- جمع بندی
۶۰	۱-۳- مقدمه
۶۲	۲-۳- مخاطرات ژئومورفولوژیک شهرهای ساحلی و نوسان تراز آب دریای خزر
۶۴	۳-۳- تراز آب دریای خزر در سالهای ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۳
۶۷	۴-۳- دلایل نوسان تراز آب دریای خزر
۶۸	۵-۳- پیش بینی بلند مدت نوسان تراز آب دریای خزر
۶۹	۶-۳- پایین رفتن سطح آب دریای خزر و علل و اثرات
۷۰	۷-۳- بالا آمدن سطح آب دریای خزر و اثرات آن
۷۲	۸-۳- احتمال پیشروی آب دریای خزر در آینده نزدیک
۷۲	۹-۳- بررسی پیشروی آب دریای خزر

۷۳	۱۰-۳- مشخصات پیشرفت ساحل به طرف دریا
۷۳	۱۱-۳- تاثیر پیشروی دریا بر واحدهای چینه شناسی متوالی
۷۵	۱۲-۳- اثرات کاهش تراز آب دریای خزر
۷۶	۱۳-۳- قوانین دریای خزر و منطقه مورد مطالعه (پیشروی آب دریا)
۷۹	۱۵-۳- تغییرات خطوط ساحلی دریای خزر
۸۲	۱۶-۳- رژیم نوار ساحلی دریای خزر
۸۳	۱-۳- موانع ایجاد شده در ساحل دریا
۸۴	۸-۳- کاربری اراضی
۸۴	۱۹-۳- تغییر کاربری سواحل
۸۴	۲۰-۳- کاربری مشرف بر سواحل و فضای شهر نور
۸۶	۲۱-۳- تغییرات کاربری زمین در منطقه رویان
۸۸	۲۳-۳- موقعیت و وسعت شهرستان
۹۰	۲۴-۳- شیب و جهت محدوده
۹۱	۲۵-۳- زمین شناسی منطقه
۹۳	۲۶-۳- ناهمواری ها
۹۴	۲۷-۳- چگونگی شکلگیری و تحول جلگه خزر
۹۴	۲۸-۳- فرآیندهای موثر در شکل گیری سواحل منطقه
۹۵	۲۹-۳- عوامل ناپایداری و آسیبپذیری منطقه ساحلی نور و رویان
۹۶	۳۰-۳- عکس العمل سواحل در مقابل عوامل ناپایداری
۹۶	۳۱-۳- عکس العمل سواحل منطقه در مقابل عوامل ناپایداری طبیعی
۹۷	۳۲-۳- بررسی جوانب مختلف مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی دریای خزر
۹۷	۳۳-۳- مدیریت و ساماندهی سواحل در مقررات توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
۹۸	۳۴-۳- وضع موجود نوسان آب دریا در سواحل نور و رویان
۹۸	۳۵-۳- جمع بندی
۹۹	۱-۴- مقدمه

۱۰۰.....	۲-۴- اثرات پروفیل شیب در سواحل نور و رویان
۱۰۳.....	۳-۴- تعیین حریم
۱۱۶.....	۴-۴- آسیب‌پذیری سواحل شهرستان نور (شهریهای نور و رویان)
۱۲۶.....	۵-۴- نقش حریم‌ها (حریم اولیه و حریم ثانویه) در توسعه شهر نور و رویان
۱۲۷.....	۶-۴- جمع‌بندی
۱۳۱.....	۱- نتیجه
۱۳۳.....	۵-۱- اثبات فرضیه‌ها
۱۳۵.....	۵-۳- نتیجه‌گیری
۱۳۶.....	۵-۴- پیشنهادها
۱۳۳.....	منابع

پیشگفتار

شهرهای ایران با سرعت بالایی در حال رشد هستند. ابزار طرح‌های توسعه شهری در زمینه مدیریت رشد در خلال ۵ دهه گذشته، تعریف حدود رشد بوده است. در نگاه اول واژه شهرنشین برای عده زیادی از شهروندان بسیار زیبا و برای بعضی‌ها نوعی پرستیژ به شمار می‌آید. اما این که تا چه حد توانسته‌ایم شهروندان را با قوانین و حقوق متقابل افراد در یک زندگی شهری آشنا کنیم.

شهرهای ساحلی و منظره‌های شگفت‌انگیز اون همیشه برای توریست‌های تمام دنیا مقصد جذابی به شمار می‌آید. غروب‌های فوق‌العاده جذاب با آب و هوایی دل‌پذیر و غذاهای دریایی لذیذ و خوشمزه تفریحات هیجان‌انگیزی که تنها می‌توانید در کنار ساحل آن‌ها رو تجربه کنید. جالبه ببینید که کثر شهرهای محبوب دنیا در امتداد ساحل قرار گرفتند و از نظر گردشگری پیشرفت بیشتری نسبت به سایر شهرهای دنیا دارند.

مناطق ساحلی در سراسر جهان از جنبه‌های تاریخی در زمره مناطقی قرار می‌گیرند که به دلیل وجود منابع غنی، همواره در معرض بیشترین بهره‌برداری‌ها قرار دارند.

طی دهه‌های اخیر بهره‌برداری نادرست از این منابع ارزشمند اغلب مناطق ساحلی جهان را با وضعیتی بحرانی و خطرناک مواجه ساخته، به گونه‌ای که تاراج‌های وارده بر آن‌ها از ظرفیت تحمل زیست محیطی آن‌ها فراتر رفته است. افزایش قیمت، بهره‌برداری بی‌رویه از منابع، آلوده‌سازی مناطق ساحلی، توسعه فعالیت‌های ناسازگار، کم‌بهره‌ای و عدم هماهنگی بین فعالیت‌ها در نوار ساحلی از مهم‌ترین دلایل ایجاد فشار بر این مناطق هستند.

مجموعه مسائل و مشکلات یادشده، بسیاری از کشورهای جهان به ویژه کشورهای توسعه‌یافته را برآن داشته است تا ضوابط و مقررات گوناگونی را برای استفاده بهینه از

این عرصه‌ها تدوین و اجرا کنند، به نحوی که اجازه استقرار کاربری‌های مختلف از سوی بخش‌های خصوصی و دولتی تنها با رعایت این ضوابط و مقررات امکان پذیر است. به نظر می‌رسد، یکی از دلایل اصلی معضلات کنونی سواحل خزر در چند سال اخیر، عدم توجه به شرایط طبیعی این دریاچه یا به عبارتی نوسان‌های ادواری سطح آب این دریا باشد که باعث شده است تا بسیاری از برنامه‌ریزی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های بخش‌های دولتی و خصوصی در حاشیه این دریا بدون توجه به این مسأله صورت گیرد که پیامد آن را در سال‌های گذشته، به صورت آب‌گرفتگی و تخریب بسیاری از تأسیسات، شاهد بوده‌ایم.

امید به آنکه این مهم کوچک مورد توجه شهرسازان و پژوهشگران و علاقمندان به عرصه توسعه شهری قرار گیرد و تقاضای مردم با ارائه پیشنهادات و نظرات ارزشمند خود ما را در غنا بخشیدن این اثر و رفع ناسازی‌ها در وادایش بعدی آن یاری فرمایند.

بهمن ماه ۱۳۹۸

فرشته شیخی پور

fsheykhipour@gmail.com